

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. An Verba caussent Conversionem Eucharisticam vt vera.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

Fortius probatur sequela objectionis hoc modo. Tamdiu verba non habent completam significationem, quamdiu adhuc sunt per alia subsequenter verba determinabilia ad sensum perfectum, ita vt adjectione alicujus vocis falsificaretur forma, & sensus requisitus destrueretur: ergo vt verba habeant completam significationem & sensum requisitum pro valore formæ, debet accedere negatio vocis corruptivæ sensus requisiti. Consequentia videtur esse bona. Antecedens probatur in exemplo: si Sacerdos verbis consecrationis, *Hoc est Corpus meum*, adjiceret vocem, *aëreum*, non consecraret, vt præced. tract. dictum est, quia *τὸ αἰρέον*, destruit sensum legitimum formæ & vocis *Corpus*, quod deberet significare corpus organicum & humanum: quam significationem non habet completè nisi per omissionem vocis, *aëreum*: ergo significatio verborum & sensus legitimus, absolvitur primum post illam moralam quæ posset adjici vox *aëreum*. Pro solutione

862. Notandum 1. Hæc duo esse diversa: sensum propositionis esse completum: & sensum propositionis carere æquivocatione: seu: sublatam esse æquivocationem in ordine ad audientes. v. g. dum dico, *Hoc fecit Petrus*, est sensus completus sed æquivocus, quia potest intelligi vel de Petro A. vel de Petro B. hæc autem æquivocatio bene stat cum sensu completo; nam hæc est natura æquivocorum, vt habeant duos sensus completos, & per intentionem loquentis possint ad vnum determinari, ita vt proferens non sit mentitus, nec imperfectè locutus: alioquin, vt observat Lugo, nec Prophetæ, nec Sybillæ, nec qui scribunt Hebraicè sine punctis, nec qui videntur hieroglyphicis, loquerentur aut scriberent in sensu completo, quod dicere est absurdum. Jam verò si illi propositioni, *Hoc fecit Petrus*, adjiciantur hæc aut similia: *filii Prætoris*, erit sublata æquivocatio in ordine ad audientes.

Notandum 2. Aliquas propositiones esse æquivocas hoc sensu, quod sine alijs additis habeant sensum perfectum, & alium imperfectum; unde si proferantur cum intentione sensus perfecti, habent illum in actu secundo, & si sint practice propositiones, efficiunt in fine quod significant. Hujusmodi esset ista; *Ego te accipio in meam*. nam sine adjectione possunt ex intentione loquentis habere sensum absolutum; quodsi tamen adjicerentur hæc alia: *si pater consenserit*: habent sensum conditionatum & imperfectum seu incompletum. Similiter (& est exemplum Lugonis) hæc propositio: *Christus non est in Eucharistia*, ex intentione loquentis potest esse hæretica, & hunc sensum habet completum: habet tamen simul etiam sensum incompletum, quatenus adjici possent hæc: *ante consecrationem*, & in hoc sensu prolata non esset hæretica. Hinc infert Lugo, Dicastillo & Pallavicinus, eum qui ex animo contrahendi matrimonium, aut hæresin proferendi, proferret priora verba: sed penitentia ductus statim mutato consilio adjiceret posteriora, reve-

rà contractu obligari in priore casu, & in posteriore incurrisse censuram latam in hæreticos hæresin proferentes. Ratio patet ex dictis; quia verba fuerunt ex intentione loquentis prolata in sensu completo, quem habent sine adjectis, esto per adjectionem aliorum deciperet audientes, quasi ea protulisset in sensu incompleto. His positis

863. Respondetur ad Objectionem, negando antecedens. ad probationem respondetur, *τὸ Corpus* esse æquivocum, ita vt in sensu quem habet completum, significet corpus organicum, & in sensu quem habet incompletum, significet corpus phantasticum. Jam ergo, quando proferitur ex intentione prioris sensus, habet sensum completum, antecederet ad omnem moralam subsequentem, seu antecederet ad silentium subsequens, sive quod idem est, antecederet ad omissionem vocis, *aëreum*, pro tempore sequenti: hæc autem negatio seu silentium, tantum servit ad tollendam æquivocationem in ordine ad audientes, non verò in ordine ad hoc, vt habeat sensum completum.

CONTROVERSIA II.

An verba causent Conversionem Eucharisticam vt vera.

864. Affirmat S. Thomas a. 5. vbi ait: Veritas hujus locutionis: *Hoc est Corpus meum*: non præsupponit rem significatam, sed facit eam.

Contra hoc obijciunt argumentum philosophicum. Veritas formalis propositionis vocalis est denominatio partim extrinseca, desumpta ab existentia objecti: ergo non potest suum objectum significatum causare vt formaliter vera, hoc est, ita vt pro priori natura præsupponat ipsam veritatem formalem adæquatam; sic enim objectum præsupponeretur immediatè ad se ipsum.

DICO 1. Veritas formalis formæ consecrationis, non est causa conversionis Eucharisticæ, nec præcedit pro priori naturæ, sed solum præcedit significatio objecti. Ità post Scotum Suarez, Valq; Tanner, Lugo, Dicastillo. Probatur. Et quidem quod pro priori naturæ debeat præcedere significatio, est clarum, non enim causant verba merè materialiter spectata, sed vt significantia, vt patet ex alibi dictis. Quod autem pro priori naturæ non præcedat Veritas formalis, evincit ratio allata.

DICES. Locutio vera de præsentī, præsupponit in loquente cognitionem & iudicium de objecti existentia: ergo multò magis præsupponit existentiam objecti. Probatur antecedens. Nam prius est scire quàm loqui; locutio enim ad hoc instituitur, vt loquens communicet audienti, quod ipse scit: ergo qui aliquid affirmat vocaliter, debet prius mentaliter scire, rem ita se habere. R. 1. Hoc argumentum nimium probare, scilicet, Christum jam esse sub accidentibus, antequam Sacerdos incipiat proferre formam: item Sacerdotem scire aut credere, illud jam adesse an-

LIII 3

tecedent

recedenter ad formam. *re. ergo 2.* Distinguen-
do antecedens. locutio merè speculativa præs-
supponit tale iudicium, concedo: locutio practica seu
causalitativa sui objecti, nego. Discrimen est, quod
prior cum non possit ponere conformitatem obje-
cti secum, debet scire jam aliunde positum esse,
aut poni pro ultimo instanti: at verò locutio pra-
ctica, cum possit hanc conformitatem ponere fa-
ciendo ipsum objectum, & sic verificare seipsam,
non præsponit cognitionem de objecto aliunde
posito, sed satis est ad cavendum mendacium, quod
præcedat cognitio de objecto per ipsam locutio-
nem ponendo: ut si dicam: *Ego tibi centum, quos
debes, remitto.* Aliud exemplum appositum affert
Dicasillo n. 226. [Si, inquit, tu à me queras
vnum cermen factum ex tempore, & ego inconti-
nenti dicam: *Ecce! ego jam subito, quod quæris,
profero cermen:* quando incepi, nondum erat cer-
men, certus tamen quod quando absolvam, erit
cermen, possum salvâ veritate incipere affirmare.]

Objicies. Concilium Trid. colligit præs-
entiam Christi ex veritate verborum: ergo debent
antecedenter esse vera. Nego Conseq. Nam vt
Concilium legitime inferat præsentiâ Corporis
Christi, abunde satis est, verba esse vera, sive de-
inde verificent seipsa, sive aliunde habeant veri-
tatem.

865. DICO 2. Pro priori naturâ verba
sunt vera veritate radicali & existentiali. Proba-
tur Conclusio. Verba consecrationis pro priori
naturâ sunt verba prolata in persona Christi, qui
mentiri non potest: ergo quâ talia habent infalli-
bilem connexionem cum objecti conformitate,
non minus quàm actus supernaturales: sed hæc
est veritas radicalis: ergo. &c.

CONTROVERSIA III.

Quomodo significet pronomen Hoc & Hic in Verbis Consecrationis.

866. Prima sententia est Alexandri, docentis,
pronomen *Hoc*, supponere quidem pro
substantia panis determinatè, & pronomen *Hic*,
pro substantia vini, sed tanquam pro signis Cor-
poris Christi exstituri sub illis accidentibus, vt
proinde hæc propositio: *Hoc est Corpus meum*, ha-
beat hunc sensum: *significatum per hunc panem est
corpus meum.* Ab Alexandro non multum differt D.
Bonaventura, qui vulgè pronomen *Hoc* supponere
pro pane, sed copulam *est* non significare identi-
tatem, sed transitum, vt sensus sit: *Hoc transit in
corpus meum.* Rejicitur vterque; quia copula *est*
debet sumi in sensu proprio, vt monet Tridenti-
num dum ait: Christum dixisse verè corpus suum
esse id quod sub specie panis offerebat.

Secunda Sententia est, pronomen *Hoc* sup-
ponere pro Corpore Christi. Huic sententiæ, vt
observavit S. Thomas, objicitur, quod ex ea se-
qui videatur, propositionem fore identicam & ne-
gatoriam, dum faceret hunc sensum: *Corpus meum*

est corpus meum. Omnis varijs solutionibus in-
ficientibus, quæ apud Vasquez videntur posui.

Dicendum est, pronomen *Hoc* determinatè
idem in solo Corpore Christi verificari, non vo-
men illud significare explicite & determinatè
conceptu Corporis Christi, sed sub conceptu
muni ad quamcumque substantiam, quæ per acci-
dentia designari possit, vt sensus sit: *Substantia
quæ in fine propositionis subsistat istis accidentibus,
est corpus meum.* Vnde si non fieret consecratio, sed
diceretur: *Hoc est panis*, conceptus ex pane pro-
minis esset planè idem, hoc est, contentum.

867. Dubium est, an illa pronomen transi-
pianitur substantivè, an verò adjectivè, an
pronomina illa sint substantivum illius propositio-
nis, an verò prædicatum, vt sensus sit: *Corpus
meum est hoc*, seu: *est contentum sub his speciebus.*

Prima sent. docet, accipi adjectivè, de-
bere rationem prædicati. Ità Valo. Leg. 2. 2.
stillo, secuti Maldonatum & alios.

Secunda sent. communis, contrarium
tam probat, quàm supponit.

Tertia est media, Card. Pallavicini, et
n. 244. fatetur pronomina illa poni adjectivè,
& quidem, si subtiliter inquit, considerentur,
semper debent, nec aliter possunt poni quàm
adjectivè, sunt enim relativa, adeoque sunt
subintelligitur aliquod substantivum, cui re-
cet illud relativum. Deinde verò negat, pro-
mina illa esse in forma consecrationis prædi-
catum, & sic denique sentit cum secunda sen-
tentia.

Hæc expositio mihi etiam placet; & pro-
batur ab eodem auctore imprimis ex veritate con-
secrationis, prout referuntur à S. Paul. ad Cor.
11. *Hic calix novum testamentum est in meo sanguine.*
Probat 2. hoc discursu. Christus postquam
Jo. 6. dixerat, suam carnem fore manducandam,
& sanguinem bibendum, ad hoc jam facendum
non solum invitabat, sed etiam suo præcepto
compellebat dicens: *accipite & manducate et omnes:*
vt autem illos ad manducandum moveret,
rationem addidit: *quia est corpus meum.* Hæc
bis continetur syllogismus, quo Christus por-
tavit, id quod illis porrigebat, esse illis manduca-
dum. Cum enim quasi in genere dixerat: hoc
quod vobis porrigo, est vobis ex præcepto man-
ducandum, id probavit: quia est corpus meum:
vt autè hæc probatio sit in prima figura, hoc est
rectissime & naturalissime concludens, debet
solvi in hunc syllogismum: Corpus meum est
vobis manducandum: id quod vobis porrigo
sub istis accidentibus, est corpus meum: ergo
quod vobis porrigo, est vobis manducandum.
Ecce! medius terminus est, *Corpus meum*, qui
subiecto conclusionis: ergo in minore Corpore
prædicatum: atqui minor est forma consecra-
tionis, ergo in eadem forma Corpus est prædicatum,
& Hoc est subiectum.